ΟΜΙΛΙΑ ΜΑΝΩΛΗ ΜΑΘΙΟΥΔΑΚΗ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΕΣΗΕΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟΥ ΑΠΟ ΤΑ ΕΛΤΑ ΓΙΑ ΤΑ 90 ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΣΗΕΑ

Ομιλία Μανώλη Μαθιουδάκη
Προέδρου ΕΣΗΕΑ
κατά την εκδήλωση για την παρουσίαση
αναμνηστικού γραμματοσήμου από τα ΕΛΤΑ
για τα 90 χρόνια της ΕΣΗΕΑ
Αθήνα, 5 Απριλίου 2005

Απόψε είναι γιορτή της δημοσιογραφίας.
Γιορτάζουμε τα 90 χρόνια εθνικής, κοινωνικής, πολιτιστικής, δημοσιογραφικής προσφοράς της ΕΣΗΕΑ και η σκέψη μας στρέφεται με σεβασμό στους πρωτοπόρους του λειτουργήματος, σ’ εκείνους που έβαλαν τα θεμέλια του σωματείου μας και δημιούργησαν τις προϋποθέσεις για τη λαμπρή πορεία και ιστορία της Ένωσής μας.
Θεωρούμε μεγάλη τιμή ότι τα ΕΛΤΑ συμμετέχουν ενεργά στη γιορτή μας με την έκδοση αναμνηστικού γραμματοσήμου με την προσωπογραφία του πρώτου Προέδρου μας Ιωάννη Κονδυλάκη.
Εκ μέρους του Δ.Σ., των 4.100 μελών της ΕΣΗΕΑ, ευχαριστώ τη διοίκηση των ΕΛΤΑ και ανταποδίδουμε την τιμή. Γιατί και τα ΕΛΤΑ έχουν τη δική τους λαμπρή εθνική, πολιτιστική και κοινωνική προσφορά στη χώρα.
Η ΕΣΗΕΑ ήταν το πρώτο δημοσιογραφικό σωματείο που εμφανίσθηκε στην Ελλάδα. Η ανάγκη για την ίδρυση συνδικαλιστικού φορέα στο χώρο του Τύπου προέκυψε από το θάνατο συναδέλφου μας.

Τον Σεπτέμβριο του 1914 οι Αθηναίοι δημοσιογράφοι έκαναν έρανο για να κηδέψουν συνάδελφό τους ο οποίος πάμφτωχος πέθανε σε δωμάτιο φτηνού ξενοδοχείου στο Μοναστηράκι.

Οι εξαιρετικά δύσκολες καταστάσεις που αντιμετώπιζαν, η έλλειψη στοιχειωδών συνθηκών εργασίας, η ανυπαρξία συντάξεων και περίθαλψης, η φτώχεια στην οποία ζούσαν, οδήγησαν τους δημοσιογράφους της Αθήνας, αμέσως μετά την κηδεία του συναδέλφου τους, στην απόφαση να δημιουργήσουν σωματείο.
Σύμφωνα με στοιχεία που έχει συγκεντρώσει ο Αλέκος Μάλης για την έκδοση βιβλίου με την ιστορία της ΕΣΗΕΑ, στις 14 Δεκεμβρίου 1914, οι Αθηναίοι δημοσιογράφοι συγκεντρώθηκαν στην αίθουσα της "Εταιρείας Φίλων του Λαού" και επαναβεβαίωσαν την απόφασή τους για την ίδρυση επαγγελματικού σωματείου και Ταμείου Αλληλοβοηθείας.
Συνέταξαν και υπέγραψαν το παρακάτω πρακτικό ιδρύσεως της "Εν Αθήναις Ενώσεως Συντακτών".
"Εν Αθήναις, σήμερον την δεκάτην τετάρτην του μηνός Δεκεμβρίου του 1914, οι υπογεγραμμένοι επαγγελματίες δημοσιογράφοι, εργαζόμενοι εις ημερησίας αθηναϊκάς εφημερίδας, ενήλικοι και πολίται Έλληνες, συνελθόντες εις την αίθουσαν της "Εταιρίας Φίλων του Λαού" απεφασίσαμεν την ίδρυσιν και ιδρύομεν επαγγελματικόν σωματείον υπό τον τίτλον "Ένωσις Συντακτών". Επίσης αποφασίζομεν και ιδρύομεν "Ταμείον Αλληλοβοηθείας" των συντακτών των ημερησίων αθηναϊκών εφημερίδων, διατελούν εν οικονομική και διοικητική ανεξαρτησία του επαγγελματικού σωματείου. Εξελέξαμεν κατόπιν επιτροπήν εκ των Δημητρίου Χατζόπουλου, θεόδωρου Συναδινού, Κωνσταντίνου Καλαμάρα, Ριχάρδου Παρίση και Σ. Αλεξανδροπούλου, εις την οποίαν ανεθέσαμεν την σύνταξιν και υποβολήν καταστατικού της ιδρυθείσης επαγγελματικής Ενώσεως και ιδιαίτερον οργανισμόν του Ταμείου συμφώνως προς τας διατάξεις του Νόμου 281 περί Σωματείων".
Το πρακτικό υπέγραψαν οι Ανδρέας Τσαμόπουλος, θεόδωρος Συναδινός, Ιωάννης Κουτήφαρης, Γεώργιος Ασημάκης, Αντώνιος Παπαγιαννόπουλος, Βασίλειος Βεκιαρέλλης, Ευάγγελος Μηλιάδης, Νικόλαος Κρανιωτάκης, Μιχαήλ Ροδάς, Ιωάννης Καράπαυλος, Χρ.

Νικολόπουλος, Ιωάννης Διάκος, Γεώργιος Χαρακτίδης, Κωνσταντίνος Καλαμάρας, Γεώργιος Αθανασιάδης – Νόβας, Δημήτριος Χατζόπουλος (Μποέμ), Αθανάσιος Δούζας, Ριχάρδος Παρίσης, Διονύσιος Κόκκινος, Κίμων Θεοδωρόπουλος, Κωνσταντίνος Περεσιάδης, Βασίλειος Θεοδωρίδης, Ηρακλής Αποστολίδης, Γεώργιος Βεντήρης, Ζεφ. Σταυρίδης, Γεώργιος Μαραγκόπουλος, ο Τρικογλίδης, Ιωάννης Μύταλης, ο Γ. Παπαμιχαήλ, Κωνσταντίνος Καραμούζης (Αθάνατος), Αντώνιος Νικολόπουλος, Δημοσθένης Γενοβέλης, Σ. Αλεξανδρόπουλος.

Στις 19 Ιανουαρίου 1915, με την υπ' αριθμόν 116 απόφαση του Πρωτοδικείου Αθηνών αναγνωρίσθηκαν επίσημα η "Ένωσις Συντακτών" και το "Ταμείο Αλληλοβοηθείας".

Οι δυσκολίες για τον πρωτοεμφανιζόμενο συνδικαλισμό στο χώρο του Τύπου ήταν μεγάλες. Η "Ένωσις Συντακτών" δεν είχε γραφεία και οι συνεδριάσεις του Δ.Σ. γίνονταν στο καφενείο "Ζαχαράτου", σε εφημερίδες, σε τυπογραφεία.

Το 1903 και το 1909, πριν από την εμφάνιση της "Ένωσις Συντακτών", έγιναν άλλες δύο ανεπιτυχείς προσπάθειες ίδρυσης συνδικαλιστικού φορέα.

Τον Ιανουάριο του 1915, πρώτος Πρόεδρος της "Ένωσις Συντακτών" εκλέχτηκε ο σπουδαίος λογοτέχνης και δημοσιογράφος Ιωάννης Κονδυλάκης γνωστός και από τα χρονογραφήματα που έγραφε στην εφημερίδα "ΕΜΠΡΟΣ" και τα υπέγραφε ως "Διαβάτης". Συνολικά έγραψε περί τα 6.000 χρονογραφήματα.

Ο ακέραιος, έντιμος και υπερήφανος Κρητικός προσέδωσε κύρος στο ιστορικό σωματείο μας από τις πρώτες ημέρες ύπαρξής του, ώστε η Ένωσή μας να καθιερωθεί ως το σημαντικότερο εθνικό και πνευματικό κέντρο.

Το 1947 η "Ένωσις Συντακτών" μετονομάσθηκε σε "Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών", τίτλο που για ιστορικούς λόγους διατηρεί σήμερα, παρ' όλο ότι στην ΕΣΗΕΑ μετέχουν όλοι οι δημοσιογράφοι που εργάζονται στον Τύπο και τα ΜΜΕ. Ενεργά μέλη της Ένωσης παραμένουν οι βετεράνοι του επαγγέλματος.

Από τα πρώτα μέλη της ήταν επίσης οι Κωστής Παλαμάς, Γρηγόριος Ξενόπουλος, Παύλος Νιρβάνας, Ζαχαρίας Παπαντωνίου, Σπύρος Μελάς, Αθανάσιος Καλογερίκος, Ανδρέας Κονιτόπουλος, Σπύρος Μουσούρης (Φώτος Γιοφύλης), Αλέκος Μικρουλέας, Δημήτριος

Αρνέλος, Ανδρέας Μεταξάς, Σταμάτης Σταματίου (Σταμ – Σταμ), Τ. Σταθόπουλος, Μάρκος Αυγέρης, Ευστράτιος Κτεναβέας, Κωνσταντίνος Παπαλεξάνδρου, Στάμος Μπρουνιάς, Δημήτρης Καλαποθάκης, Κωνσταντίνος Ραυτόπουλος, Γ. Οικονομόπουλος, Γερ. Καραουλάκης, Κ. Χρυσάνθης, Χρ. Δαραλέξης, Γεώργιος Σερουίος, Γεώργιος Βλάχος, Νίκος Καρβούνης, Δημήτριος Λαμπράκης, Μπάμπης ’ννινος, Τίμος Μωραϊτίνης, Γεράσιμος Λύχνος, Δημήτριος Καμπούρογλους, Ρώμος Φιλύρας, Κώστας Βάρναλης, Γιάννης Κορδάτος, Κώστας Ουράνης, Φώτος Πολίτης, Στρατής Μυριβήλης, Σωτήρης Σκίπης, Αιμίλιος Χουρμούζιος.

Πρόεδροι της ΕΣΗΕΑ διετέλεσαν οι Ιωάννης Κονδυλάκης, Σπύρος Μελάς, Αρίστος Καμπάνης, Ευτύχιος Λαχανοκάρδης, Χρήστος Δαραλέξης, Ανδρέας Μεταξάς, Δημήτρης Αρνέλλος, Ηλίας Βουτιερίδης, Δημήτρης Καραχάλιος, Ιωάννης Καράπαυλος, Ανδρέας Κωνσταντινίδης, Νίκος Ζαρίφης, Νίκος Κρανιωτάκης, Τίμος Μωραϊτίνης, Γιώργος Καράντζας, Δημήτρης Πουρνάρας, Αλέξανδρος Θεοδοσόπουλος, Λεωνίδας Πετρομανιάτης, Πάνος Τρουμπούνης, Σπύρος Γιαννάτος, Γιώργος Αναστασόπουλος, Βασίλης Κοραχάης, Δημήτρης Μαθιόπουλος, Δημήτρης Γκλαβάς, Αριστείδης Μανωλάκος, Νίκος Κιάος.

Στην ενενηντάχρονη διαδρομή της η ΕΣΗΕΑ, μέσα από εθνικές περιπέτειες, παρά τα πλήγματα και τους κατατρεγμούς που υπέστη από ανελεύθερα καθεστώτα, τις διώξεις μελών της για τους αγώνες τους υπέρ της Δημοκρατίας και της Ελευθεροτυπίας, ανέπτυξε δημιουργική δράση, πρωτοστάτησε σε εθνικούς, κοινωνικούς και δημοσιογραφικούς αγώνες, συνέβαλε στην ανάδειξη της πνευματικής και πολιτιστικής φυσιογνωμίας της χώρας.

Στα χρόνια της φασιστικής κατοχής η Ένωσή μας, με Πρόεδρο τον Γιώργο Καράντζα, έγραψε λαμπρές σελίδες πατριωτικής δράσης και αναδείχθηκε σε ένα από τα σπουδαιότερα κέντρα εθνικής αντίστασης.

Ο Γιώργος Καράντζας και πολλά άλλα μέλη της ΕΣΗΕΑ οργάνωσαν και συντόνισαν τους δημοσιογράφους στον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα, και συνέβαλαν στη διάσωση Ισραηλιτών συμπατριωτών μας.

Δημοσιογράφοι, τυπογράφοι, εφημεριδοπώλες, εργαζόμενοι σε εφημερίδες και περιοδικά πολέμησαν τους κατακτητές στα βουνά,

σε πόλεις και χωριά. Έγραφαν, τύπωναν και διακινούσαν τον αντιστασιακό τύπο, ενημέρωναν και εμψύχωναν τους σκλαβωμένους Έλληνες.
Στην οδό Σκρά 31, στην Καλλιθέα, δημιουργήθηκε το μυστικό τυπογραφείο της εαμικής δημοσιογραφικής αντίστασης στην Αθήνα και έγινε μετερίζι των μαχόμενων δημοσιογράφων και τεχνικών κατά του φασισμού, ισάξιας σημασίας με τα κρυφά σχολειά στα χρόνια της τουρκοκρατίας.
Το τυπογραφείο της Καλλιθέας ήταν το μεγαλύτερο που λειτουργούσε σ' όλη την κατεχόμενη από τους Γερμανούς Ευρώπη. Οι κατακτητές δεν κατάφεραν να το ανακαλύψουν και παρέμεινε μυστικό έως το 1988 που έγινε γνωστή η ύπαρξή του. Είναι χρέος τιμής για την πολιτεία να το αναδείξει σε εθνικό μνημείο.
Τέσσερα μέλη της ΕΣΗΕΑ πρόσφεραν τη ζωή τους σε αγώνες του Έθνους. Ο Στάθης Δογάνης στο Μακεδονικό μέτωπο, οι Γιάννης Δαμηλάτης και Αλέξανδρος Λάκκας στη Μικρά Ασία, ο Κωστής Παπαδάκης, πολεμικός ανταποκριτής της εφημερίδας "ΤΟ ΒΗΜΑ" που έπεσε ηρωικά μαχόμενος την πρώτη ημέρα της φασιστικής ιταλικής επιδρομής.
Αλλά και στα πέτρινα μετακατοχικά χρόνια λειτουργοί του Τύπου δολοφονήθηκαν, φυλακίσθηκαν, εξορίστηκαν για τις ιδέες τους, για τους κοινωνικούς – λαϊκούς αγώνες τους.

Ανάμεσα στους μάρτυρές μας ξεχωριστή θέση έχει ο Κώστας Βιδάλης. Σε δημοσιογραφική αποστολή που του ανέθεσε η εφημερίδα "ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ" στη Θεσσαλία, συνελήφθη από ληστοσυμμορίτες και κατακρεουργήθηκε.
Για όλους αυτούς είμαστε υπερήφανοι, υποκλινόμαστε στη μνήμη τους και καλούμε τους νέους συναδέλφους να παραδειγματίζονται από τη θυσία, το ήθος και την προσφορά τους.
Η ΕΣΗΕΑ έχει σήμερα 4.100 μέλη. Είναι ιδρυτικό μέλος της Διεθνούς Ομοσπονδίας Δημοσιογράφων, της Ευρωπαϊκής Ένωσης Δημοσιογράφων και της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Ενώσεων Συντακτών.
Τον περασμένο Μάιο οργανώσαμε το 25ο Παγκόσμιο Συνέδριο της Διεθνούς Ομοσπονδίας Δημοσιογράφων με συμμετοχή περισσοτέρων από 300 συναδέλφων που εκπροσωπούσαν Δημοσιογραφικές Ενώσεις

από 115 χώρες. Για την άψογη οργάνωση του Συνεδρίου η ΕΣΗΕΑ απέσπασε διεθνή έπαινο.
Στην αίθουσα αυτή, ακριβώς πίσω μας, υπάρχει μια φράση του Ιωάννη – Ιάκωβου Μάγερ: "Η δημοσίευσις είναι η ψυχή της Δικαιοσύνης"!
Τη θεμελιώδη αυτή αρχή που αποτελεί την ψυχή όχι μόνο της Δικαιοσύνης αλλά και της Δημοκρατίας οφείλουμε να έχουμε οδηγό μας σε μια καθημερινή προσπάθεια αλλά και διαρκή επαγρύπνηση για περιφρούρηση και διεύρυνση των ελευθεριών του Τύπου.
Οι παρακαταθήκες που άφησαν ο Ιωάννης Κονδυλάκης, οι λαμπροί λειτουργοί της δημοσιογραφίας, εκείνοι που ανάλωσαν και πρόσφεραν ακόμα και τη ζωή τους για Ελευθερία, Δημοκρατία, Κοινωνική Δικαιοσύνη, για το δικαίωμα του πολίτη σε ολόπλευρη και αντικειμενική ενημέρωση, αποτελούν βασικές γραπτές και άγραφες καταστατικές αρχές του σωματείου μας. Αρχές που έχουμε χρέος να τηρούμε και να υπηρετούμε στην πράξη.

Στους πρωτοπόρους της Ένωσής μας, στους ήρωες συναδέλφους μας, στους νέους, σ' όλους τους δημοσιογράφους που καθημερινά μοχθούν κάτω από αντίξοες συνθήκες για την ενημέρωση του πολίτη, αφιερώνουμε τη σημερινή εκδήλωση για τα 90 χρόνια της ΕΣΗΕΑ, την οποία λαμπρύνουν τα ΕΛΤΑ με τη συμμετοχή τους και την έκδοση αναμνηστικού γραμματοσήμου με την προσωπογραφία του Ιωάννη Κονδυλάκη.